

Marit Bjerken

Fangekort for døde sovjetiske krigsfanger, gravlagt på Bardufoss under 2. verdenskrig.

Tidligere krigsgravplass på Rustahøgda ved Bardufoss. 71 sovjetiske falne var gravlagt her. Gravene ble flyttet til [Tjøtta sovjetiske krigskirkegård](#) under «Operasjon Asfalt» i 1951.

I dag ligger undervisningsbygget til Bardufoss videregående skole på dette stedet, bygd 2018.

Kortene er hentet via krigsgraver.no – og videre derfra fra den russiske databasen til det russiske forsvarsdepartementet, kalt Memorial, som arbeider for å bevare minnet om de som døde under krigen

<https://obd-memorial.ru>

Av de 71 som var gravlagt, har jeg valgt ut kortene til fire stykker. Jeg gikk gjennom 19 kort, alle unntatt ett har fotografi med av fangen. Jeg har gjort notater for dem alle, men presenterer de fire i hvert sitt lille dokument. Personkortets struktur har jeg oversatt i dokumentet FangekortPerson, som viser skjemaet uten innhold. Informasjonen som kommer frem på kortene, har jeg laget til en sammenhengende tekst for hver fange. Det som står skrevet på russisk på kortene, er bare oversettelser av det som står på kortene – føyd til etter at arkivene kom i sovjetiske hender.

De 19 er en gruppe unge menn på 21-45 år, som var fra forskjellige steder, og som ble tatt til fange ulike steder under krigen, de fleste i 1941 – altså nokså like etter at Tyskland angrep Sovjetunionen, og noen i 1942. De fleste var friske da de kom til leiren, to av disse 19 oppgis å ha vært såret, for én er det ikke fylt ut noe.

Det er omtrent halvt om halvt med russere og ukrainere, dessuten er to av dem tatarer. Stedene der de ble tatt til fange, varierer, her er fanger tatt blant annet i Leningrad (St. Petersburg i dag), Stalingrad (I dag Volgograd), Smolensk og fronten i nord.

Yrkene varierer også, de fleste er bønder, en er kokk, en garver, en baker, en bokholder, et par traktorførere. Dette er soldater, gutter av folket.

Når man sitter og leser disse kortene, ser fotoene av de alvorlige mannsansiktene og avtrykk etter fingeren, kommer de nokså nær. På

Google maps kan man også gå inn og se satellittfoto av hjemstedene deres ovenfra.

For den som vil vite mer om de russiske krigsfangene i Norge, vil jeg anbefale bøkene til Marianne Neerland Soleim fra UiT, Norges arktiske universitet, info finnes her:

https://uit.no/ansatte/person?p_document_id=378109

For å få litt spredning mht alder, hjemsted og skjebne, har jeg valgt de fire, som er presentert i hvert sitt dokument. De er representative for hele gruppa.

Fire fangekort: Ivan, Grigorij, Mikhail og Aleksej